

Asia: VN/14511/2025

Social- och hälsovårdsministeriet begär utlåtande om regeringens proposition om kombinationsförsäkringen inom utkomstskyddet för arbetslösa.

Frågor

Genomförandet av kombinationsförsäkringen

Motsvarar det föreslagna sättet för genomförandet av kombinationsförsäkringen för utkomstskydd för arbetslösa behoven hos de personer som sysselsätter sig på flera olika sätt och arbetsmarknadens behov?

Delvis

Era kommentarer:

Finlands Svenska Författareförening tackar för möjligheten till att ge ett utlåtande.

Kombinationsförsäkring skulle göra det möjligt för vissa personer att uppfylla arbetsvillkoret.

Priset på försäkringen kan bli ett problem. En dyr försäkring med osäkerhet kring det arbetspolitiska utlåtandet och ersättningsgraden kommer inte att locka människor till att ta en försäkring.

Det arbetskraftspolitiska utlåtande kan även det bli ett problem. Man kan hoppas att tolkningsriktlinjerna i den finskspråkiga utredningen VN/2846/2026 kommer att tas i beaktande av UF-centret. Hittills har det varit väldigt svårt att ens få myndigheterna att förstå att en person kan vara arbetslös trots att hen har jobbat som företagare/free-lance tidigare. Det här problemet gäller tyvärr i hög grad författare. En del av de arbetspolitiska utlåtandena har tyvärr visat på en stor okunskap om författaryrket bland tjänstemän.

Vidare vill vi påpeka att utkastet till regerings proposition är problematiskt för dem som får stipendier. Enligt regerings propositionen skulle lagstiftningen ändras så att en stipendieperiod inte längre är ett godtagbart skäl till frånvaro från arbetsmarknaden.

Ändringen föreslås göras eftersom man för kombinationsförsäkringen skall kunna försäkra stipendieperioder (som företagsinkomster) och eventuellt lönearbete. Det vill säga stipendieperioden skall räknas med för att uppfylla arbetsvillkoret i kombinationsförsäkringen.

Kombinationsförsäkringen föreslås bli och vi anser att den skall vara frivillig. Därmed anser vi att en stipendieperiod även i fortsättningen skall ingå bland de godtagbara skälen till frånvaro från arbetsmarknaden i utkomstskyddslagens 5 kap 10 §. Endast i sådana fall att personen valt att försäkra stipendieperioden i en kombinationsförsäkring eller i en eventuell FöPL-försäkring skall den tas i beaktande vid uppfyllandet att arbetsvillkoret. Det skall inte heller finnas något som helst tvång till att försäkra stipendierna som företagsinkomst.

De i lagen uppräknade godtagbara skälen till frånvaro från arbetsmarknaden förlänger granskningsperioden för arbetsvillkoret. En så här stor förändring av lagstiftningen kan inte anses vara nödvändig för att ta i bruk kombinationsförsäkringen. Personer skall få välja själv om de vill försäkra sin stipendieperiod. De skall inte tvingas till det genom att man försämrar deras nuvarande ställning. Det finns så många frågetecken kring hur och om kombinationsförsäkringen kommer att ge något egentligt skydd vid arbetslöshet.

Vi anser att lagförändringen skall begränsas till kombinationsförsäkringen. Det vill säga om en person inte försäkrat stipendieperioden i en kombinationsförsäkring eller i en FöPL-försäkring skall stipendieperioden tas i beaktande som ett godtagbart skäl till frånvaro från arbetsmarknaden.

Ovanstående exempel nämns även i bakgrundsmaterialet till den finskspråkiga regeringspropositionen (sid 78 i den) som ett av de olika alternativ man har funderat på gällande kombinationsförsäkringen. Den här lösningen ansågs vara för komplicerad. Att undvika en viss komplexitet i ett lagförslag kan inte anses vara ett godtagbart skäl till att onödigt utvidga lagförändringen till att beröra en mycket större mängd människor. I det här fallet rör det sig de facto dessutom om att försämr situationen för dem som inte kan/vill ta en kombinationsförsäkring.

Kombinationsförsäkringens målgrupp och bedömning av den persongrupp som kombinationsförsäkringen ska omfatta
Syftet med kombinationsförsäkringen är att personer som sysselsätter sig på flera olika sätt ska kunna försäkra flera olika sysselsättningsätt samtidigt genom systemet för arbetslöshetsförsäkring. Genom kombinationsförsäkringen kan man försäkra lönearbete, företagsverksamhet av alla slag, familjevårdarbete och arbete med arbetsstipendium. Som företagare kan man försäkra sig om man är lantbruksföretagare, sysselsätter sig själv, är ensamföretagare eller en företagare som är arbetsgivare. Det har ingen betydelse i vilken juridisk form

man bedriver företagsverksamhet. Kombinationsförsäkringen ska täcka till exempel aktiebolag, öppna bolag, kommanditbolag och företagare som bedriver företagsverksamhet med firmanamn. Det här skulle motsvara den arbetslöshetsförsäkring som finns nu för företagare.

Ett av villkoren ska vara att sysselsättningen är mångformig. Det ska vara möjligt att arbeta på de olika sätten parallellt, till exempel samtidigt ha ett lönearbete och bedriva sitt ensamföretag. Det här betyder att man kan ha båda inkomstkällorna under en och samma kalendermånad. De olika arbetsformerna kan också användas växelvis under olika kalendermånader. Det betyder att den försäkrade vissa månader får inkomster enbart av den ena arbetsformen.

Möjligheten att skaffa en kombinationsförsäkring skulle gälla uppskattningsvis cirka 110 000 personer som sysselsätter sig på flera olika sätt. Högst cirka 14 000 personer av dem kan med kombinationsförsäkringen uppfylla arbetsvillkoret och övergå från grundskyddet till förtjänstskyddet. För den resterande andelen på cirka 96 000 personer, som redan nu tjänar in arbetsvillkoret för löntagare eller företagare genom medlemskapet i en arbetslöshetskassa eller som skulle kunna göra det, erbjuder kombinationsförsäkringen en möjlighet att försäkra en större del av inkomsterna. Ändringen kan också uppmuntra de som inte är medlem i en arbetslöshetskassa att försäkra sig.

Att skaffa kombinationsförsäkringen ska vara frivilligt för de som sysselsätter sig på flera olika sätt. Därför skulle kombinationsförsäkringen i praktiken omfatta en mindre mängd människor än den som anges ovan.

Bedömningen om kombinationsförsäkringens persongrupp behandlas i regeringspropositionens (utkast) avsnitt 4.2.1 och bilaga.

Era kommentarer om kombinationsförsäkringens persongrupp:

Priset på en kombinationsförsäkring kommer att begränsa mängden människor som ens har ekonomisk möjlighet att ta försäkringen. Författare har inte höga inkomster.

Det arbetspolitiska utlåtandet och problemen kring det kommer även det att begränsa mängden människor som tar försäkringen. Varför köpa en försäkring som sedan när det behövs inte ger en utbetalning, eftersom försäkringstagaren inte anses vara arbetslös utan företagare.

Kombinationsförsäkringen ska vara frivillig! Finland är ett av villkoren för den inkomstrelaterade arbetslöshetsförsäkringen att personen är medlem i en arbetslöshetskassa. På samma sätt som för löntagare och företagare är medlemskapet i en arbetslöshetskassa frivilligt också för en kombinationsförsäkrad som sysselsätter sig på flera olika sätt, och ansökan om att bli kombinationsförsäkrad ska göras antingen när man går med i en arbetslöshetskassa eller under medlemskapet. Personen får också fritt välja att försäkra bara en del av de inkomster som erhålls med de olika arbetsformerna eller alla inkomster. Man kan fortfarande bli medlem i en arbetslöshetskassa och försäkra sig enbart som till exempel löntagare även om man har andra inkomster som beaktas i kombinationsförsäkringen, till exempel försäkringsinkomst av företagsverksamhet.

Frivilligheten i kombinationsförsäkringen beskrivs bland annat i regeringspropositionens (utkast) avsnitt 4.1.2 och 4.1.4.

Era kommentarer om kombinationsförsäkringens frivillighet:

Den skall vara frivillig!

Kombinationsförsäkringens arbetsvillkorl propositionen föreslås det att de kombinationsförsäkrade som sysselsätter sig på flera olika sätt och som är medlem i en arbetslöshetskassa ska få inkomstrelaterad dagpenning på grundval av en kombination av inkomst av lönearbete och försäkringsinkomst av företagsverksamhet (arbetsvillkoret för kombinationsförsäkrade). I arbetsvillkoret för kombinationsförsäkrade ska också beaktas familjevårdares vårdarvoden och arbetsstipendier.

Arbetsvillkoret för kombinationsförsäkrade kan uppfyllas genom varje sådan kalendermånad under vilken den inkomst som ska beaktas har uppgått sammanlagt till 930 euro eller mera (på 2025 års nivå). Inkomstgränsen justeras på samma sätt som inkomstgränsen för arbetsvillkoret för löntagare. Arbetsvillkoret ska uppfyllas när man haft 12 sådana månader som uppfyller arbetsvillkoret under en granskningsperiod på 28 månader. Granskningsperioden ska kunna förlängas till exempel på grund av studier, arbetsoförmåga eller familjeledighet, men högst med 7 år. Kombinationsförsäkrades inkomstrelaterade dagpenning ska grunda sig på de försäkrade inkomster som beaktats i arbetsvillkoret.

Arbetsvillkoret för kombinationsförsäkrade behandlas bland annat i avsnitt 4.1.2 i regeringspropositionen (utkast).

Era kommentarer om kombinationsförsäkringens arbetsvillkor?

Vi anser att en stipendieperiod även i fortsättningen skall ingå bland de godtagbara skälen till frånvaro från arbetsmarknaden i utkomstskyddslagens 5 kap 10 §. Endast i sådana fall att personen valt att försäkra stipendieperioden i en kombinationsförsäkring eller i en eventuell FöPL-försäkring skall den tas i beaktande vid uppfyllandet att arbetsvillkoret. Det skall inte heller finnas något som helst tvång till att försäkra stipendierna som företagsinkomst.

De i lagen uppräknade godtagbara skälen till frånvaro från arbetsmarknaden förlänger granskningsperioden för arbetsvillkoret. En så här stor förändring av lagstiftningen kan inte anses vara nödvändig för att ta i bruk kombinationsförsäkringen. Personer skall få välja själv om de vill försäkra sin stipendieperiod. De skall inte tvingas till det genom att man försämrar deras nuvarande ställning. Det finns så många frågetecken kring hur och om kombinationsförsäkringen kommer att ge något egentligt skydd vid arbetslöshet.

Vi anser att lagförändringen skall begränsas till kombinationsförsäkringen. Det vill säga om en person inte försäkrat stipendieperioden i en kombinationsförsäkring eller i en FöPL-försäkring skall stipendieperioden tas i beaktande som ett godtagbart skäl till frånvaro från arbetsmarknaden.

Ovanstående exempel nämns även i bakgrundsmaterialet till den finskspråkiga regeringspropositionen (sid 78 i den) som ett av de olika alternativ man har funderat på gällande kombinationsförsäkringen. Den här lösningen ansågs vara för komplicerad. Att undvika en viss komplexitet i ett lagförslag kan inte anses vara ett godtagbart skäl till att onödigt utvidga lagförändringen till att beröra en mycket större mängd människor. I det här fallet rör det sig de facto dessutom om att försämr situationen för dem som inte kan/vill ta en kombinationsförsäkring.

Familjevårdare och de som får arbetsstipendium I propositionen föreslås att familjevårdares vårdarvoden och arbetsstipendier ska utgöra sådan inkomst som kan försäkras i händelse av arbetslöshet. De ska kunna försäkra sig antingen som en del av kombinationsförsäkringen eller, om det inte är fråga om flera olika arbetsformer, som personens enda inkomst. I försäkringen ska familjevårdarens arvode och ett arbetsstipendium jämföras med företagarinkomster.

Eftersom familjevårdarens vårdarvoden och arbetsstipendier enligt förslaget ska räknas med i arbetsvillkoret och godkännas som sådan inkomst som utgör grund för inkomstrelaterad dagpenning, ska dessa perioder inte längre förlänga perioden för granskningen av arbetsvillkoret. Och eftersom familjevårdarens arvoden och arbetsstipendier kan beaktas i arbetsvillkoret och som sådan inkomst som utgör grund för inkomstrelaterad dagpenning, ska dessa också beaktas vid jämförelsen av arbetslöshetsförmånerna. Det här ska gälla alla som får familjevårdarens arvode eller arbetsstipendium under arbetslöshetstiden.

Nuläget när det gäller de som får familjevårdarens arvode eller arbetsstipendium beskrivs under avsnitt 2.8.2, och de föreslagna ändringarna under avsnitt 4.1 i regeringspropositionen (utkast).

Era kommentarer om hur familjevårdare och stipendiater beaktas i förslaget:

Inga kommentarer.

Närstående vårdare Under beredningen av propositionen bedömdes möjligheten att försäkra närstående vårdarens arvode för arbetslöshet på motsvarande sätt som familjevårdarens vårdarvode. Försäkringsmöjligheten bedömdes i huvudsak försämrade närstående vårdarens situation. Därför föreslås det inte i propositionen att närstående vårdare ska kunna försäkra sig i händelse av arbetslöshet. Detta innebär att situationen för närstående vårdare inte förändras.

Om närstående vårdarens arvode beaktas i arbetsvillkoret för kombinationsförsäkringen, är närstående vård inte längre en godtagbar orsak till att förlänga granskningsperioden för arbetsvillkoret på samma sätt som för närvarande. Om närstående vårdarens arvode skulle beaktas i arbetsvillkoret och som sådan inkomst som utgör grund för inkomstrelaterad dagpenning skulle det beaktas också vid jämförelsen av arbetslöshetsförmånerna. Till exempel minimibeloppet av vårdarvodet inom stödet för närstående vård minskar beloppet av den dagpenning som betalas med cirka 12,31 euro per dag, dvs. med cirka 265 euro per månad. Ett högre arvode än detta minskar nivån på dagpenningen ännu mer.

Nuläget när det gäller närstående vårdare beskrivs i avsnitt 2.8.2.2 i regeringspropositionen (utkast), och de alternativa genomförandesätten under avsnitt 5.1.2.

Era kommentarer om att vårdarvoden för närstående vård inte kan försäkras med kombinationsförsäkringen:

Inga kommentarer.

Finansieringen av den inkomstrelaterade dagpenningen I finansieringen av inkomstrelaterad dagpenning som grundar sig på en kombinationsförsäkring ska intäkten av löntagarnas och arbetsgivarnas försäkringspremie hänföras till förmånens förtjänst del till den del förtjänst delen grundar sig på löneinkomst. Kombinationsförsäkrades förtjänst del, som baserar sig på företagarens försäkringsinkomst, arbetsstipendium eller vårdarvode till familjevårdare, ska finansieras i sin helhet med arbetslöshetskassans medlemsavgift. Grunddelen av den inkomstrelaterade dagpenning som grundar sig på kombinationsförsäkringen finansieras på motsvarande sätt som löntagares och företagares inkomstrelaterade dagpenning med statens finansieringsandel och en finansieringsandel för

hemkommunen för mottagaren av dagpenning.

Den förtjänstdel av den inkomstrelaterade dagpenningen som grundar sig enbart på familjevårdaravode eller arbetsstipendium ska finansieras med arbetslöshetskassans medlemsavgift.

I fråga om finansieringen av löntagares och företagares inkomstrelaterad dagpenning föreslås inga ändringar.

Förslagen gällande finansieringen behandlas i avsnitt 4.1.5 i regeringspropositionen (utkast).

Era kommentarer om finansieringen av inkomstrelaterad dagpenning:

Den föreslagna finansieringen leder lätt till att medlemsavgiften i kassan blir hög. Det här leder troligen till att arbetslöshetskassor inte kommer att erbjuda en kombinationsförsäkring.

Övriga förslag om finansieringen av inkomstrelaterad dagpenning De arbetslöshetskassor som ordnar förtjänstskydd för både löntagare och företagare eller kombinationsförsäkring för sina medlemmar ska för finansieringen av de förmåner som baserar sig på löneinkomsten eller företagarinkomsten (inkl. familjevårdaravode och arbetsstipendium) ha separata medlemsavgifter och separata utjämningsfonder.

Arbetslöshetskassan ska skilja finansieringskällorna för den förtjänstdel eller delar som baserar sig på löneinkomsten eller företagarinkomsten (inkl. familjevårdaravode och arbetsstipendium) från varandra i medlemsavgiften, bokslutet och på utjämningsfunds-nivån varandra i medlemsavgiften, bokslutet och på utjämningsfunds-nivå med iakttagande av vad som i lagen föreskrivs om ordnande av löntagares inkomstrelaterade dagpenning eller företagares inkomstrelaterade dagpenning. Den här åtskillnaden ska också göras när det gäller investeringsverksamhet.

Förslagen gällande finansieringen behandlas i avsnitt 4.1.5 i regeringspropositionen (utkast).

Era kommentarer om åtskillnaden mellan finansieringskällorna:

Det här blir en komplicerad helhet. Väldigt viktigt att människor som överväger att ta en försäkring får tillräcklig med information om de olika alternativen.

Överlåtelse och stängning av kombinationsförsäkringsbestånd Arbetslöshetskassor som har bestämt att de ska ordna kombinationsförsäkring för sina medlemmar och arbetslöshetskassor som har bestämt att de ska ordna arbetslöshetsförsäkring för både löntagare och företagare kan även om de vill sluta ordna någon av försäkringsformerna. Detta förutsätter att kassamötet fattar beslut om en ändring av kassans stadgar. Det ska finnas två olika förfaranden för att avstå från att ordna en försäkringsform.

Det ena sättet är att stänga försäkringsbeståndet genom ett beslut av kassamötet. Det betyder att den arbetslöshetskassa som försäkrar till exempel löntagare och kombinationsförsäkrade kan stänga kombinationsförsäkringen så att nya medlemmar som sysselsätter sig på flera olika sätt inte längre försäkras med kombinationsförsäkringen. För de medlemmar som redan är kombinationsförsäkrade skulle medlemskapet och de rättigheter och skyldigheter som det innebär fortsätta. Den inkomstrelaterade dagpenning som baserar sig på kombinationsförsäkringen ska betalas ut så länge medlemsavgiftsintäkterna och utjämningsfondens medel möjliggör det.

Det andra alternativet är att arbetslöshetskassan överlåter försäkringsbeståndet till en annan arbetslöshetskassa. Arbetslöshetskassan kan således överlåta en del av sin verksamhet i stället för att som i nuläget fusioneras med en annan arbetslöshetskassa. För att arbetslöshetskassan ska kunna överlåta kombinationsförsäkringsbeståndet krävs det att den överlåtande och mottagande arbetslöshetskassans

kassamöte fattar ett positivt beslut om detta, och att Finansinspektionen godkänner beslutet.

Överlåtandet och stängningen av försäkringsbestånd beskrivs bland annat i avsnitt 4.1.4 i regeringspropositionen (utkast).

Era kommentarer om förslaget om överlåtande och stängning av försäkringsbestånd:

Inga kommentarer.

Den nuvarande uppdelningen av arbetslöshetskassorna ska slopas i nuläget kan arbetslöshetskassan försäkra antingen endast löntagare eller endast företagare. I propositionen föreslås det att man ska slopa den här uppdelningen. Det föreslås att arbetslöshetskassorna ska kunna försäkra antingen endast löntagare eller endast företagare eller både löntagare och företagare. Och dessutom ska arbetslöshetskassan få försäkra personer som sysselsätter sig på flera olika sätt, dvs. med kombinationsförsäkring, om kassan beslutar att stadgarna ska möjliggöra detta.

Målgruppen för försäkringarna ska bestämmas i kassans stadgar, och besluten om att ändra eller inte ändra stadgarna ska fattas av arbetslöshetskassans kassamöte. Lagändringen påverkar inte definitionen av löntagare och företagare. Det föreslås inte heller ändringar i fråga om arbetsvillkoren för löntagare och företagare eller finansieringen av den inkomstrelaterade dagpenningen.

SlopanDET av uppdelningen av arbetslöshetskassor för löntagare och företagare behandlas bland annat under avsnitt 4.1 i regeringspropositionen (utkast), och de föreslagna alternativa sätten i avsnitt 5.1.5.3. Era kommentarer om slopanDET av arbetslöshetskassornas uppdelning:

Inga kommentarer.

Ekonomiska konsekvenser Enligt den bedömning som finansministeriet har gjort skulle kombinationsförsäkring locka cirka 30 000 personer inledningskedet, vilket skulle öka utgifterna för arbetslöshetsförmånerna på årsnivå med cirka 5,5 miljoner euro enligt en statisk beräkning. Ungefär 1,9 miljoner euro av kostnaderna skulle finansieras av Sysselsättningsfonden och cirka 0,8 miljoner euro av staten och kommunerna, men i huvudsak av staten. Den resterande delen ska finansieras med de medlemsavgifter som tas ut av de arbetslöshetskassor som erbjuder kombinationsförsäkring. Statens, kommunernas och Sysselsättningsfondens finansieringsandelar kan bli lite större om man även beaktar de dynamiska effekterna, som kan förlänga arbetslöshetsperioderna.

Propositionens ekonomiska konsekvenser behandlas under avsnitt 4.2.1 i regeringspropositionen (utkast). Era kommentarer om propositionens ekonomiska konsekvenser:

Kombinationsförsäkring kan bli en väldigt dyr försäkring. Det arbetspolitiska utlåtande är ett osäkerhetsmoment, eftersom författaren inte kan vara säker på att de anses vara arbetslösa när de är i behov av stöd.

Konsekvenser för hushåll, andra konsekvenser för människor och samhälle Enligt bedömningen av konsekvenserna för hushåll i utkastet till propositionen blir kombinationsförsäkrade inte helt utan arbete eftersom de kan sysselsätta sig med en annan arbetsform under arbetslöshetstiden (lönearbete eller företagareverksamhet). Enligt bedömningen skulle cirka 1200 personer få inkomstrelaterad dagpenning i stället för allmänt stöd för arbetslöshetstiden. För de personer som hör till den gruppen bedöms den jämkade arbetslöshetsförmånen stiga med i genomsnitt 350 euro per månad. Löntagares inkomstrelaterade dagpenning bedöms bli ersatt av kombinationsförsäkrades inkomstrelaterade

dagpenning för cirka 1400 personer. För de personer som hör till den gruppen bedöms nyttan bli i genomsnitt 344 euro per månad. Företagares inkomstrelaterade dagpenning bedöms å andra sidan bli ersatt av kombinationsförsäkrades inkomstrelaterade dagpenning för cirka 350 personer, och nyttan bedöms bli i genomsnitt 215 euro per månad när företagares jämkade inkomstrelaterade dagpenning blir kombinationsförsäkrades jämkade inkomstrelaterade dagpenning.

Utkastet till propositionen innehåller en bedömning också av andra konsekvenser för människor och samhälle. Av den kostnadsneutrala persongrupp på cirka 30 000 personer som bedöms omfattas av kombinationsförsäkringen är uppskattningsvis cirka 52 procent män och 48 procent kvinnor, vilket betyder att förslaget är rätt könsneutralt. Av den här persongruppen är cirka 10 000 vårdnadshavare för minderåriga barn, vilket betyder att barnfamiljernas inkomster kan förbättras när de får en bättre arbetslöshetsförmån. Majoriteten hör dock till de äldre åldersklasserna.

Konsekvenserna för hushåll behandlas i regeringspropositionens (utkast) avsnitt 4.2.1.1, och de andra konsekvenserna för människor och samhälle under avsnitt 4.2.2.

Era kommentarer om de övriga konsekvenserna för människor och samhälle:

Inga kommentarer.

Konsekvenser för landskapet Åland Bestämmelser om Ålands självstyrelse finns i grundlagen och i självstyrelselagen för Åland (1144/1991). Syftet med lagstiftningen om självstyrelsen är att garantera landskapets befolkning dess kultur, lokala sedvänjor och svenska språk samt att göra det möjligt för befolkningen att så självständigt som möjligt ordna sin tillvaro inom gränserna för landskapets statsrättsliga ställning.

Enligt självstyrelselagen har landskapet lagstiftningsbehörighet i fråga om främjande av sysselsättningen i landskapet, och de ekonomiska möjligheterna för en på Åland bosatt arbetslös arbetssökande som får arbetsmarknadsstöd eller grunddagpenning att söka arbete och förbättra sina förutsättningar att komma in på eller återvända till arbetsmarknaden tryggas i landskapslagen (2003:71) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

I propositionen föreslås inga ändringar i den lagstiftning om främjande av sysselsättningen som hör till landskapets lagstiftningsbehörighet. Landskapet Åland har lagstiftningsbehörighet i fråga om lagstiftningen gällande de grundskyddsförmåner som betalas på grundval av arbetslöshet. Därför har landskapet lagstiftningsbehörighet när det gäller hur de föreslagna ändringarna beaktas i lagstiftningen gällande det grundskydd som betalas ut enligt landskapets lagstiftning på grundval av arbetslöshet.

Konsekvenserna för landskapet Åland behandlas i avsnitt 4.2.3 i regeringspropositionen (utkast).

Era kommentarer om konsekvenser för landskapet Åland:

-

Konsekvenser för de verkställande aktörerna och myndigheterna Konsekvenserna för de verkställande aktörerna och för myndigheterna behandlas i avsnitt 4.2.5 i propositionen.

Era kommentarer om konsekvenserna för de verkställande aktörerna och myndigheterna:

-

Konsekvenser för besvärinstansernas verksamhet Konsekvenserna för besvärinstansernas verksamhet behandlas i avsnitt 4.2.6 i regeringspropositionen.

Era kommentarer om konsekvenserna för besvärinstansernas verksamhet:

-

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser Lagarna avses träda i kraft vid ingången av 2028.

Arbetslöshetskassorna ska kunna anta kombinationsförsäkrade som medlemmar från ingången av 2028, vilket betyder att inkomstrelaterad dagpenning för kombinationsförsäkrade kan beviljas första gången år 2029.

Era kommentarer om ikraftträdandet och övergångsbestämmelserna:

Vi understöder.

Övriga kommentarer om propositionen

Era övriga kommentarer om propositionen:

Det är viktigt att det arbetspolitiska utlåtandet verkligen tar i beaktande hur ett författarskap ser ut. Då man inte har ett stipendium, jobb eller andra inkomster kan man faktiskt vara arbetslös. Att ha nya idéer betyder inte att man jobbar.

Det är bra att det finns en möjlighet att vara deltids företagare och ändå få arbetslöshetsunderstöd, men de tolkningsproblem vi stött på (och som staten själv känt igen i den finskspråkiga utredningen VN/2846/2026) kommer ju tyvärr troligen finnas kvar. Det har tyvärr tidigare gjorts många underliga arbetspolitiska utlåtanden som slagit fast att man inte inom förvaltningen förstår vad det innebär att vara författare, mikroföretagare och att få sina inkomster från många olika källor.

Vi har vissa förslag utöver vad vi skrivit tidigare i vårt utlåtande:

1. Tolkningen av arbetsvillkoret skall vara flexibel. I stället för att blint titta på utbetalningsdatum skall man ta i beaktande för vilken tid utbetalningen har skett.
2. Även en person som får lön, företagsinkomst och arbetsersättning har rätt till utkomstskydd för arbetslösa.
3. Personer skall inte straffas för att de är aktiva. Författare och andra konstnärer straffas i dag för att de är aktiva och försöker hitta arbetstillfällen och få nya idéer. Det är kortsiktigt! Deltids företagande eller annan sysselsättning måste kunna vara möjligt.
4. Delegationen för den kreativa ekonomin skall få mandat att även ta i beaktande utkomst och social trygghet. De kreativa branscherna är annorlunda och i en snabb förändring. Delegationen för den kreativa ekonomin skall kunna grunda arbetsgrupper som kan ta ställning till utkomst för de kreativa branscherna. Viktigt är att det i de arbetsgrupperna sitter människor som känner till verkligheten för de olika kreativa branscherna.
5. Man måste kunna söka om ändring gällande det arbetspolitiska utlåtandet skilt och av en annan instans än UF-centret. Det skulle leda till bättre utlåtanden och motiveringar i det

arbetspolitiska utlåtandet. Kassorna grundar sina beslut på de arbetspolitiska utlåtandena och därmed är det svårt att få en ändring till stånd genom att söka om ändring av kassan gällandet själva beslutet.

Dessutom vill vi föra fram:

Vi anser att en stipendieperiod även i fortsättningen skall ingå bland de godtagbara skälen till frånvaro från arbetsmarknaden i utkomstskyddslagens 5 kap 10 §. Endast i sådana fall att personen valt att försäkra stipendieperioden i en kombinationsförsäkring eller i en eventuell FöPL-försäkring skall den tas i beaktande vid uppfyllandet att arbetsvillkoret. Det skall inte heller finnas något som helst tvång till att försäkra stipendierna som företagsinkomst.

De i lagen uppräknade godtagbara skälen till frånvaro från arbetsmarknaden förlänger granskningsperioden för arbetsvillkoret. En så här stor förändring av lagstiftningen kan inte anses vara nödvändig för att ta i bruk kombinationsförsäkringen. Personer skall få välja själv om de vill försäkra sin stipendieperiod. De skall inte tvingas till det genom att man försämrar deras nuvarande ställning. Det finns så många frågetecken kring hur och om kombinationsförsäkringen kommer att ge något egentligt skydd vid arbetslöshet.

Vi anser att lagförändringen skall begränsas till kombinationsförsäkringen. Det vill säga om en person inte försäkrat stipendieperioden i en kombinationsförsäkring eller i en FöPL-försäkring skall stipendieperioden tas i beaktande som ett godtagbart skäl till frånvaro från arbetsmarknaden.

Ovanstående exempel nämns även i bakgrundsmaterialet till den finskspråkiga regeringspropositionen (sid 78 i den) som ett av de olika alternativ man har funderat på gällande kombinationsförsäkringen. Den här lösningen ansågs vara för komplicerad. Att undvika en viss komplexitet i ett lagförslag kan inte anses vara ett godtagbart skäl till att onödigt utvidga lagförändringen till att beröra en mycket större mängd människor. I det här fallet rör det sig de facto dessutom om att försämma situationen för dem som inte kan/vill ta en kombinationsförsäkring.

Tverin Marica
Finlands svenska författareförening